

**ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW**

z dnia .....2007 r.

**w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień
funkcjonariuszy Straży Granicznej**

Na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997 r., z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1**Przepisy ogólne**

§ 1. Rozporządzenie określa sposób postępowania oraz wzory dokumentów stosowanych przy wykonywaniu przez funkcjonariuszy Straży Granicznej uprawnień określonych w art. 11 ust. 1 pkt 4 - 5a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, zwanej dalej "ustawą":

- 1) legitymowania lub ustalania w inny sposób tożsamości osoby;
- 2) zatrzymywania osób w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i innych ustaw oraz doprowadzania ich do właściwego organu Straży Granicznej, sądu lub prokuratury;
- 3) zatrzymywania osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia.

§ 2. 1. Funkcjonariusz Straży Granicznej, zwany dalej „funkcjonariuszem”, który przystępuje do czynności służbowych związanych z wykonywaniem uprawnień określonych w § 1 pkt 1-3, jest obowiązany podać swój stopień, imię i nazwisko w sposób umożliwiający odnotowanie tych danych, a także podstawę prawną i przyczynę podjęcia czynności służbowej.

2. Funkcjonariusz nieumundurowany przy wykonywaniu uprawnień, o których mowa w ust. 1, innych niż określone w art. 66 ust. 2 ustawy, okazuje ponadto legitymację służbową, a na żądanie osoby, wobec której podjęto czynności, umożliwia odnotowanie numeru legitymacji, organu, który ją wydał, oraz nazwiska funkcjonariusza.

3. Po zakończeniu wykonywania czynności służbowych, o których mowa w § 1 pkt 2 i 3, funkcjonariusz ustnie informuje osobę, wobec której czynności te podjęto, o prawie złożenia zażalenia do właściwego miejscowo prokuratora na sposób przeprowadzenia tych czynności.

§ 3. Jeżeli przedmioty ujawnione w wyniku czynności służbowych, o których mowa w § 1, stwarzają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia, funkcjonariusz jest obowiązany, w granicach dostępnych środków, niezwłocznie podjąć czynności ochronne, a w szczególności zabezpieczyć miejsce zagrożone przed dostępem osób postronnych oraz powiadomić dyżurnego operacyjnego oddziału Straży Granicznej lub dyżurnego właściwej miejscowo jednostki organizacyjnej Policji o konieczności zarządzenia działań usuwających to niebezpieczeństwo.

Rozdział 2

Legitymowanie osób

§ 4. Funkcjonariusz ustala tożsamość osoby legitymowanej na podstawie:

- 1) dowodu osobistego;
- 2) dokumentu paszportowego;
- 3) dokumentu podróży lub zagranicznego dokumentu tożsamości;
- 4) innego niebudzącego wątpliwości dokumentu zaopatrzonego w fotografię i oznaczonego numerem lub serią,
- 5) oświadczenia osoby, która funkcjonariuszowi znana jest osobiście;
- 6) oświadczenia innej osoby, której tożsamość została ustalona sposobem, o którym mowa w pkt 1-5.

§ 5. W przypadku następującego bezpośrednio po sobie legitymowania z tej samej przyczyny kolejnych osób znajdujących się w pobliżu, funkcjonariusz jednokrotnie wykonuje czynności określone w § 2 ust.1 i 3, łącznie wobec wszystkich tych osób.

§ 6. Funkcjonariusz może odstąpić od legitymowania osoby, która jest mu znana osobiście.

§ 7. W przypadku legitymowania osoby znajdującej się w pojeździe, funkcjonariusz może, ze względów bezpieczeństwa, żądać opuszczenia pojazdu przez tę osobę oraz inne osoby znajdujące się w pojeździe.

§ 8. Funkcjonariusz dokumentuje w notatniku służbowym lub na odpowiednim nośniku technicznym albo w notatce służbowej datę, czas, miejsce i przyczynę legitymowania oraz następujące dane osoby legitymowanej:

- 1) imię (imiona) i nazwisko oraz adres zamieszkania lub pobytu;
- 2) obywatelstwo, w przypadku gdy osoba legitymowana posiada obywatelstwo inne niż polskie;
- 3) numer PESEL, a przypadku braku informacji o numerze PESEL, datę i miejsce urodzenia oraz imiona rodziców i nazwisko rodowe;
- 4) rodzaj i cechy identyfikacyjne dokumentu, na podstawie którego ustalono tożsamość osoby legitymowanej;
- 5) dane osoby, o której mowa w § 4 pkt 5 i 6.

Rozdział 3

Ustalenie tożsamości w sposób inny niż legitymowanie

§ 9. W razie niemożności ustalenia tożsamości osoby legitymowanej funkcjonariusz pobiera od osoby o nieustalonej tożsamości lub usiłującej ukryć swą tożsamość, odciski linii papilarnych palców i dłoni, w celu przeprowadzenia wywiadu daktyloskopijnego.

§ 10. Pobieranie odcisków linii papilarnych palców i dłoni w celu ustalenia tożsamości osoby następuje w sposób określony w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 października 2005 r. w sprawie gromadzenia przez Straż Graniczną odcisków linii papilarnych, zdjęć oraz danych osobowych, ich przechowywania, wykorzystywania i przekazywania innym organom (Dz.U. Nr 211, poz. 1763).

§ 11. W razie niemożności ustalenia tożsamości osoby poprzez legitymowanie lub pobieranie odcisków linii papilarnych palców i dłoni funkcjonariusz może podejmować inne czynności pozwalające na ustalenie tożsamości osoby, w tym wykorzystywać inne dane identyfikacyjne pozwalające na określenie tożsamości osoby, w szczególności zdjęcia i opisy wizerunku.

Rozdział 4

Zatrzymywanie osób

§ 12. 1. Funkcjonariusz, przy zatrzymaniu osoby, jest obowiązany podjąć wobec niej kolejno następujące czynności:

- 1) określone w § 2 ust 1;
- 2) sprawdzić, czy osoba zatrzymywana posiada przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi;
- 3) odebrać osobie zatrzymanej broń i przedmioty, o których mowa w pkt 2;
- 4) wylegitymować osobę zatrzymywaną;
- 5) poinformować o zatrzymaniu oraz uprzedzić o obowiązku zastosowania się do wydawanych poleceń, a także o możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom lub próby ucieczki;
- 6) doprowadzić osobę zatrzymaną do jednostki organizacyjnej Straży Granicznej, sądu lub prokuratury.

2. W przypadku zatrzymywania osoby, co do której z posiadanych informacji lub okoliczności faktycznych wynika, że może posiadać broń palną lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi, funkcjonariusz, przystępując do zatrzymania, poprzedza je okrzykiem "Straż Graniczna", a następnie w kolejności:

- 1) sprawdza, czy osoba zatrzymywana posiada przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi;
- 2) odbiera broń i przedmioty, o których mowa w pkt 1;
- 3) wykonuje czynności, o których mowa w § 2 ust.1;
- 4) informuje osobę zatrzymaną o zatrzymaniu oraz uprzedzić o obowiązku podporządkowania się wydawanym poleceniom, a także o możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego, w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom lub próbie ucieczki;
- 5) doprowadza osobę zatrzymaną do jednostki organizacyjnej Straży Granicznej, sądu lub prokuratury.

§ 13. Funkcjonariusz udziela osobie zatrzymanej pierwszej pomocy medycznej oraz zapewnia przeprowadzenie badań lekarskich w trybie, o którym mowa w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27 czerwca 2002 r. w sprawie trybu badań lekarskich osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej (Dz.U. Nr 98, poz. 893).

§ 14. 1. Po doprowadzeniu osoby zatrzymanej do jednostki organizacyjnej Straży Granicznej, sądu lub prokuratury, funkcjonariusz niezwłocznie wykonuje następujące czynności:

- 1) poucza osobę zatrzymaną o prawie:
  - a) wniesienia w terminie 7 dni od dnia dokonania czynności zażalenia na zatrzymanie do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zatrzymania lub prowadzenia postępowania,
  - b) żądania powiadomienia o zatrzymaniu osoby najbliższej lub innej wskazanej przez zatrzymanego, pracodawcy, szkoły, lub uczelni,
  - c) nawiązania w dostępnej formie kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym, a także bezpośrednio z nim rozmowy w obecności funkcjonariusza,
  - d) nawiązania w dostępnej formie kontaktu z właściwym urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, jeżeli osoba zatrzymana jest cudzoziemcem;
- 2) wysłuchuje osobę zatrzymaną na okoliczność zatrzymania;
- 3) sporządza protokół zatrzymania osoby;
- 4) doręcza osobie zatrzymanej, za potwierdzeniem, kopię protokołu, o którym mowa w pkt 3;
- 5) w razie potrzeby, podejmuje czynności mające na celu realizację uprawnień osoby zatrzymanej, o których mowa w pkt 1;
- 6) powiadamia właściwego prokuratora o zatrzymaniu osoby,
- 7) powiadamia dowódcę jednostki wojskowej, w razie uzyskania wiadomości, że osoba zatrzymana jest żołnierzem,
- 8) sporządza notatkę urzędową zawierającą opis okoliczności zatrzymania, czasu i miejsca dokonania czynności, danych osoby zatrzymanej oraz innych czynności służbowych wykonanych w związku z tym zatrzymaniem.

2. Jeżeli zachowanie osoby zatrzymanej wskazuje na to, że jest ona pod wpływem alkoholu lub innego podobnie działającego środka albo z innych powodów ma zakłóconą świadomość, czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 4, wykonuje się po ustaniu tych przyczyn.

3. Wzór protokołu zatrzymania określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 15. W razie wniesienia przez osobę zatrzymaną zażalenia na zatrzymanie, niezwłocznie przekazuje się właściwemu sądowi lub prokuratorowi kopię protokołu zatrzymania osoby wraz z materiałami uzasadniającymi zatrzymanie.

§ 16. 1. Czas zatrzymania liczy się od chwili faktycznego pozbawienia wolności, choćby poinformowanie o zatrzymaniu nastąpiło później.

2. Osobę zatrzymaną w razie potrzeby umieszcza się w pomieszczeniu jednostki organizacyjnej Straży Granicznej lub jednostki Policji przeznaczonym dla osób zatrzymanych, które jest wyposażone i zabezpieczone w sposób zapewniający bezpieczeństwo tym osobom oraz realizację celu zatrzymania.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, osobę zatrzymaną umieszcza się w pomieszczeniu jednostki Policji przeznaczonym dla osób zatrzymanych w szczególności w przypadku, gdy jest to uzasadnione odległością od siedziby najbliższej jednostki organizacyjnej Straży Granicznej wyposażonej w takie pomieszczenia lub charakterem czynności, które będą podejmowane wobec osoby zatrzymanej.

4. Każdy przypadek zatrzymania dokumentuje się w ewidencji osób zatrzymanych, prowadzonej w jednostce, o której mowa w ust. 2.

§ 17. 1. Zatrzymanego zwalnia się natychmiast:

- 1) gdy ustała przyczyna zatrzymania;
- 2) na polecenie sądu lub prokuratora;

3) jeżeli otrzymał zaświadczenie lekarskie, z którego wynika istnienie przeciwwskazań medycznych do zatrzymania;

4) upływu czasu zatrzymania.

2. Zatrzymanego zwalnia się także, jeżeli w ciągu 48 godzin od chwili zatrzymania nie przekazano osoby zatrzymanej do dyspozycji sądu wraz z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania lub o zastosowanie aresztu w celu wydalenia albo o umieszczenie w strzeżonym ośrodku;

3. Zatrzymanego zwalnia się również wtedy, gdy w ciągu 24 godzin od przekazania go do dyspozycji sądu nie doręczono mu postanowienia o zastosowaniu tymczasowego aresztowania lub o zastosowaniu aresztu w celu wydalenia albo o umieszczeniu w strzeżonym ośrodku.

Rozdział 5

Doprowadzanie osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej

§ 18. Doprowadzenie osób zatrzymanych zarządzają:

1) kierownik jednostki organizacyjnej Straży Granicznej lub jego zastępca, z wyłączeniem komendanta ośrodka szkolenia Straży Granicznej lub jego zastępcy;

2) kierownik komórki organizacyjnej Komendy Głównej Straży Granicznej właściwej w sprawach prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych albo kierownik komórki wewnętrznej tej komórki organizacyjnej;

3) kierownik komórki organizacyjnej Komendy Głównej Straży Granicznej właściwej w sprawach prowadzenia postępowań administracyjnych wobec cudzoziemców albo kierownik komórki wewnętrznej tej komórki organizacyjnej;

4) kierownik komórki organizacyjnej komendy oddziału Straży Granicznej właściwej w sprawach prowadzenia czynności operacyjno – rozpoznawczych i dochodzeniowo – śledczych lub jego zastępca;

5) kierownik komórki organizacyjnej komendy oddziału Straży Granicznej właściwej w sprawach prowadzenia postępowań administracyjnych wobec cudzoziemców lub jego zastępca;

6) kierownik komórki organizacyjnej komendy oddziału Straży Granicznej właściwej w sprawach organizowania pobytu cudzoziemcom umieszczonym w strzeżonym ośrodku i areszcie w celu wydalenia;

7) dyżurny operacyjny oddziału Straży Granicznej;

8) kierownik zmiany lub kierownik zespołu służby granicznej placówki Straży Granicznej;

9) dowódca jednostki pływającej Straży Granicznej

- zwani dalej "zarządzającymi doprowadzenie".

§ 19. 1. Osoby zatrzymane są doprowadzane przez funkcjonariuszy na podstawie nakazu doprowadzenia, z zastrzeżeniem § 20.

2. Wzór nakazu doprowadzenia, określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

3. Osoby zatrzymane są doprowadzane przez funkcjonariuszy, którzy pełnią służbę w pomieszczeniach przeznaczonych dla osób zatrzymanych albo w komórkach konwojowo-ochronnych jednostek organizacyjnych Straży Granicznej, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w § 20.

4. W przypadku gdy doprowadzenie osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 3, jest niemożliwe lub znacznie utrudnione, osoby te są doprowadzane przez funkcjonariuszy przeszkolonych w zakresie doprowadzeń, wyznaczonych imiennie przez zarządzającego doprowadzenie.

5. W przypadku gdy doprowadzanie osób zatrzymanych dokonuje się poza zasięgiem terytorialnym jednostki organizacyjnej Straży Granicznej, której funkcjonariusze

doprowadzają osoby zatrzymane, powiadamia się o tym jednostki organizacyjne Straży Granicznej lub jednostki Policji, w zasięgu terytorialnym których jest ono dokonywane.

§ 20. 1. Nakaz doprowadzenia nie jest wymagany w przypadku doprowadzania osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy:

- 1) pełniących służbę lub dokonujących kontroli granicznej, którzy:
  - a) dokonali zatrzymania i zgodę na doprowadzenie udzielił komendant placówki Straży Granicznej, jego zastępca, kierownik zmiany lub kierownik zespołu służby granicznej placówki Straży Granicznej,
  - b) zostali wyznaczeni przez komendanta placówki Straży Granicznej, jego zastępcę, kierownika zmiany lub kierownika zespołu służby granicznej placówki Straży Granicznej, jeżeli doprowadzenie w sposób, o którym mowa w lit. a, jest niemożliwe lub znacznie utrudnione;
- 2) wchodzących w skład załogi jednostki pływającej Straży Granicznej wyznaczonych przez dowódcę tej jednostki, gdy doprowadzają osoby zatrzymane:
  - a) na pokładzie jednostki pływającej Straży Granicznej,
  - b) na pokładzie statku, na którym zatrzymano te osoby, jeżeli przyjęcie osób zatrzymanych na pokład jednostki pływającej Straży Granicznej jest niemożliwe lub znacznie utrudnione, oraz gdy zachodzą przesłanki do zmuszenia statku, na którego pokładzie zatrzymano te osoby, do zawinięcia do wskazanego portu;
- 3) realizujących czynności operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze lub administracyjne, którzy dokonali zatrzymania.

2. Wyznaczenie funkcjonariuszy do doprowadzenia lub udzielenie im zgody na doprowadzenie rejestruje się w dokumentacji służbowej.

§ 21. 1. Doprowadzenie osób zatrzymanych rozpoczyna się po ich zatrzymaniu przez funkcjonariuszy lub przekazaniu funkcjonariuszom.

2. Doprowadzeniem kieruje funkcjonariusz:

- 1) wskazany w nakazie doprowadzenia jako dowódca;
- 2) wyznaczony na dowódcę przez:
  - a) komendanta placówki Straży Granicznej, jego zastępcę, kierownika zmiany lub kierownika zespołu służby granicznej placówki Straży Granicznej - w przypadku, o którym mowa w § 20 ust. 1 pkt 1,
  - b) dowódcę jednostki pływającej Straży Granicznej - w przypadku, o którym mowa w § 20 ust. 1 pkt 2,
  - c) zarządzającego doprowadzenie - w przypadku, o którym mowa w § 20 ust. 1 pkt 3 - zwany dalej "dowódcą".

3. Dowódca w chwili rozpoczęcia doprowadzania osób zatrzymanych w szczególności:

- 1) sprawdza tożsamość osób zatrzymanych;
- 2) sprawdza zgodność przekazanych mu dowodów rzeczowych i depozytu z dokumentacją zawierającą ich wykaz;
- 3) sprawdza, czy osoby zatrzymane posiadają przy sobie broń lub inne przedmioty niebezpieczne mogące w szczególności służyć do popełnienia czynu zabronionego albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi;
- 4) odbiera osobie zatrzymanej broń i przedmioty, o których mowa w pkt 3.

4. Po dokonaniu czynności, o których mowa w ust. 3, dowódca zapewnia bezpieczeństwo osób zatrzymanych, funkcjonariuszy i innych osób poprzez wyznaczenie zadań funkcjonariuszom dokonującym doprowadzenia, w tym wyznaczenie funkcjonariuszy imiennie odpowiedzialnych za poszczególne osoby zatrzymane, wyposażenie i uzbrojenie funkcjonariuszy odpowiednie do mogących zaistnieć zagrożeń, w tym w środki łączności, broń palną, środki przymusu bezpośredniego, kabury operacyjne, kamizelki kuloodporne,

kaski ochronne, opatrunki osobiste i środki ochronne przed zakażeniem chorobami zakaźnymi.

§ 22. 1. Osoby zatrzymane są doprowadzane samochodem specjalnym (więźniarka), co najmniej przez dwóch funkcjonariuszy.

2. Jeżeli zachodzą okoliczności uniemożliwiające doprowadzenie samochodem specjalnym (więźniarka), osoby zatrzymane mogą być doprowadzane innymi środkami transportu Straży Granicznej, publicznego transportu zbiorowego, z wyłączeniem środków komunikacji miejskiej, lub pieszo.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, liczba funkcjonariuszy powinna być większa od liczby osób zatrzymanych.

§ 23. 1. Osoby zatrzymane, doprowadzane samochodem specjalnym (więźniarka), umieszcza się w części pojazdu wydzielonej dla osób zatrzymanych.

2. Po umieszczeniu osób zatrzymanych w samochodzie specjalnym (więźniarce) w części pojazdu wydzielonej dla osób zatrzymanych, funkcjonariusze zajmują przeznaczone dla nich miejsca, a dowódca zajmuje siedzenie obok kierowcy.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach funkcjonariusze, po uprzednim przekazaniu broni palnej dowódcy, mogą zająć miejsca w części pojazdu wydzielonej dla osób zatrzymanych.

§ 24. Osoby zatrzymane, doprowadzane samochodem osobowym, umieszcza się na tylnym siedzeniu, pomiędzy funkcjonariuszami, w sposób uniemożliwiający odebranie funkcjonariuszom broni palnej.

§ 25. 1. Osoby zatrzymane, doprowadzane autobusem, umieszcza się na siedzeniach przy oknach najbardziej oddalonych od drzwi. Funkcjonariusze zajmują siedzenia znajdujące się obok siedzeń zajmowanych przez te osoby, w sposób uniemożliwiający odebranie funkcjonariuszom broni palnej.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, dwie osoby zatrzymane można umieścić na siedzeniach znajdujących się obok siebie. Funkcjonariusze zajmują siedzenia znajdujące się obok lub bezpośrednio za siedzeniami zajmowanymi przez osoby zatrzymane.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, dowódca zajmuje miejsce znajdujące się obok lub bezpośrednio za siedzeniami zajmowanymi przez funkcjonariuszy.

§ 26. Osoby zatrzymane, doprowadzane pociągiem, powinno się umieszczać tyłem do kierunku jazdy, pomiędzy funkcjonariuszami, w sposób uniemożliwiający odebranie funkcjonariuszom broni palnej. Dowódca zajmuje miejsce obok siedzenia zajętego przez jednego z funkcjonariuszy.

§ 27. Podczas doprowadzania funkcjonariusze w szczególności:

- 1) uniemożliwiają kontaktowanie się osób zatrzymanych między sobą lub z innymi osobami;
- 2) nie udzielają informacji o osobach zatrzymanych innym osobom;
- 3) nie prowadzą rozmów z osobami zatrzymanymi;
- 4) nie pozostawiają osób zatrzymanych bez nadzoru lub pod nadzorem innych osób.

§ 28. 1. W przypadku doprowadzania osób zatrzymanych, co do których zachodzi podejrzenie, że mogą dokonać zamachu na życie lub zdrowie własne, funkcjonariusza oraz innych osób, podjętą próbę ucieczki albo w przypadku doprowadzania osób zachowujących się agresywnie, stosuje się następujące niezbędne środki ostrożności:

1) wyznaczenie większej liczby funkcjonariuszy lub funkcjonariuszy przeszkolonych do realizacji zadań mających na celu zabezpieczenie działań Straży Granicznej;

2) doprowadzenie wyłącznie samochodem specjalnym (więźniarką).

2. W przypadku gdy zachodzi podejrzenie, że podczas doprowadzenia może dojść do ataku na funkcjonariuszy w celu uwolnienia osób zatrzymanych, co najmniej jeden z funkcjonariuszy może zostać uzbrojony w broń maszynową.

3. W przypadku ataku na funkcjonariuszy w celu uwolnienia osób zatrzymanych, dowódca zarządza umieszczenie tych osób w miejscu najbardziej bezpiecznym i uniemożliwiającym ucieczkę oraz organizuje obronę.

§ 29. W przypadku gdy osoby zatrzymane są poddawane badaniom lekarskim, dowódca lub upoważniony przez niego funkcjonariusz zapewnia warunki uniemożliwiające im ucieczkę z miejsca prowadzenia badań. W tym celu dowódca lub upoważniony przez niego funkcjonariusz może zwrócić się o pomoc do najbliższej jednostki organizacyjnej Straży Granicznej lub jednostki Policji.

§ 30. 1. W przypadku ucieczki osób zatrzymanych dowódca zarządza umieszczenie innych osób zatrzymanych w miejscu uniemożliwiającym ucieczkę i organizuje bezpośredni pościg.

2. Wobec osób zatrzymanych, których ucieczkę udaremnilo, stosuje się środki ostrożności, o których mowa w § 28 ust. 1.

§ 31. W przypadkach określonych w § 28 ust. 3 i § 30 ust. 1 dowódca powiadamia niezwłocznie najbliższą jednostkę organizacyjną Straży Granicznej lub jednostkę Policji i w razie potrzeby zwraca się do niej o pomoc.

§ 32. 1. Jeżeli podczas doprowadzania osób zatrzymanych zajdą okoliczności uniemożliwiające jego kontynuację, dowódca, wykorzystując dostępne środki łączności, niezwłocznie zawiadamia o tym zarządzającego doprowadzenie, który podjął decyzję w sprawie doprowadzenia.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, dowódca sporządza pisemny meldunek o przebiegu okoliczności uniemożliwiających kontynuację doprowadzenia i przekazuje go zarządzającemu doprowadzenie.

§ 33. Doprowadzenie kończy się z chwilą uzyskania pisemnego potwierdzenia doprowadzenia w nakazie doprowadzenia.

Rozdział 6

Przepis końcowy

§ 34. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 12 grudnia 2007 r.

PREZES RADY MINISTRÓW

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 170, poz. 1218 oraz z 2007 r. Nr 57, poz. 390 i Nr 82, poz. 558.

WZÓR

ZAPOZNAŁEM SIĘ

PROTOKÓŁ ZATRZYMANIA OSOBY

.....
(nazwa i numer rejestru albo znak sprawy)

.....
(nazwa jednostki SG prowadzącej sprawę)

.....
(imię i nazwisko osoby zatrzymanej)

Czas zatrzymania osoby:

--	--	--	--

g g m m

--	--	--	--	--	--	--	--

d d m m r r r r

Miejsce zatrzymania

.....
(miejsce czynności – adres lub inne określenie miejsca zatrzymania albo nazwa jednostki SG)

Zatrzymania dokonał

.....
(stopień, imię i nazwisko)

Z

.....
(nazwa jednostki SG)

Miejsce i czas sporządzenia protokołu

.....
(miejsce czynności – adres lub inne określone miejsce zatrzymania albo nazwa jednostki SG)

--	--	--	--

g g m m

--	--	--	--	--	--	--	--

d d m m r r r r

Osoby uczestniczące w czynności

.....
(charakter obecności, np. protokolant, tłumacz, inny)

Na podstawie:

- art. 75 § 2, 244 § 1, 247 § 1, 285 § 2 * Kodeksu postępowania karnego
- art. 45 § 1, 52* Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia
- art. 11 ust. 1 pkt 5a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2005 r., Nr 234, poz. 1997 z późn. zm.)
- art. 101 ust. 1 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1694 i z 2007 r. Nr 120, poz. 818)
- art. 40 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2006 r. Nr 234, poz. 1695 i z 2007 r. Nr 120, poz. 818)
- .....

zatrzymał

.....
(imię i nazwisko)

.....
(nazwisko rodowe)

s./c.

.....
(nazwisko rodowe matki)

ur.

.....
W

zam. w

.....
(adres)

zajęcie

.....
(rodzaj wykonywanej pracy, uczeń, student, emeryt, bezrobotny, itp.)

obywatelstwo

Tożsamość zatrzymanego(ej) ustalono na podstawie

.....
(nazwa, seria, data wydania, nr dokumentu tożsamości oraz nazwa

organu wydającego, ewentualnie braku dokumentu tożsamości)

numer PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Rysopis

.....
(wpisać cechy rysopisu zatrzymanego w razie niemożności ustalenia jego tożsamości)

Przyczyna(y) zatrzymania

.....
(szczegółowo opisać przyczynę zatrzymania, w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa lub

wykroczenia dokładnie określić i podać kwalifikację prawną, szczegółowo wskazać na czym polega stworzenie w sposób oczywisty bezpośredniego

zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także mienia).

Oświadczenie zatrzymanego

Zostałem(am) pouczone(a) o przysługującym mi na mocy art. 244 § 2, 245, 246 § 1 i 2, 612 § 2 Kodeksu postępowania karnego, art. 46 § 1, 3, 4 art. 47 § 1 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz art. 11 ust. 2a ustawy o Straży Granicznej * prawie: wniesienia do Sądu ..... w ..... w terminie 7 dni zażalenia, w którym mogę się domagać zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości zatrzymania, żądania powiadomienia o zatrzymaniu osoby najbliższej, pracodawcy, szkoły, lub uczelni, kontaktu z adwokatem / radcą prawnym * i bezpośredniej z nim rozmowy w obecności funkcjonariusza SG, nawiązania kontaktu z urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym oraz o prawie złożenia zażalenia do prokuratora właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia czynności na sposób przeprowadzenia zatrzymania.

.....
(podpis zatrzymanego (ej))

Po pouczeniu zatrzymany (a) oświadczył (a) co następuje: .....

Oświadczenie osoby w związku z zatrzymaniem .....

Oświadczenia zatrzymanego (ej) o stanie zdrowia, z uwzględnieniem opisu i przyczyn ewentualnych obrażeń .....

Zatrzymany(a) był(a) nie był(a) badany(a) przez lekarza .....

Omówienie skreśleń oraz poprawek i uzupełnień poczynionych w protokole .....

Zgłoszone przez osoby uczestniczące w czynności zarzuty, co do treści protokołu oraz oświadczenie prowadzącego czynność .....

Do protokołu załączono .....

(liczba i rodzaj załączników)

Czynność zakończono

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

g g m m d d m m r r r r

Protokół osobiście odczytałem / odczytano mi*

.....
(podpis funkcjonariusza SG)

.....
(podpis zatrzymanego(ej))

Kopię niniejszego protokołu otrzymałem(am)

.....
(podpis osób uczestniczących w czynności)

.....
(podpis zatrzymanego(ej))

Zgodnie z art. 244 § 4 kpk o zatrzymaniu osoby podejrzanej o popełnienie przestępstwa zawiadomiono

Prokuratora ..... w .....

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

 telefonicznie, drogą teleinformatyczną.
g g m m d d m m r r r r

.....
(podpis funkcjonariusza SG)

Zatrzymanego(a) .....

zwolniono / przekazano do dyspozycji Sądu/innego organu* ..... w .....

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

 .....
g g m m d d m m r r r r (pozycja książki kontroli osób zatrzymanych)

.....
(podpis funkcjonariusza SG)**

* niepotrzebne skreślić

** w przypadku zatrzymania w jednostce Policji podpis policjanta

postawić znak x w odpowiedniej kratce albo postawić znak x w odpowiedniej kratce i uzupełnić treść

WZÓR

NAKAZ DOPROWADZENIA

1. Polecam doprowadzić .....

.....
(imię (imiona) i nazwisko(a), data(y) urodzenia osoby(osób) zatrzymanej(ych))
dnia ..... w godzinach .....

Z ..... do .....

2. Doprowadzenia dokonują: .....

..... - dowódca
(imię i nazwisko, stopień służbowy)

.....
.....

3. Uwagi o sposobie doprowadzania i osobach zatrzymanych

.....
.....

.....
(imię i nazwisko, stopień służbowy,
podpis zarządzającego doprowadzenie)

4. O doprowadzenie wystąpił:
sąd/prokurator* .....

w drodze postanowienia/zarządzenia* z dnia .....

5. Potwierdzenie doprowadzenia osoby(osób) zatrzymanej(ych)

.....
.....

.....
(imię i nazwisko, stopień służbowy,
podpis osoby odbierającej osobę(y) zatrzymaną(e))

* Niepotrzebne skreślić.

Uwaga - punkt 4 należy wypełnić wyłącznie w przypadku wystąpienia o doprowadzenie przez sąd lub prokuratora.

Uzasadnienie

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz.U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997 r., z późn. zm.), w brzmieniu nadanym temu przepisowi art. 1 pkt 7 lit c ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 82, poz. 558).

Przepisy projektowanego rozporządzenia regulują sposób postępowania przy wykonywaniu uprawnień funkcjonariuszy Straży Granicznej polegających na:

- 1) legitymowaniu lub ustalaniu w inny sposób tożsamości osób;
- 2) zatrzymywaniu osób w trybie i przypadkach określonych w przepisach ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego i innych ustaw oraz doprowadzaniu ich do właściwego organu Straży Granicznej, sądu lub prokuratury;
- 3) zatrzymywaniu osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia.

Ponadto projekt zawiera wzory dokumentów stosowanych w toku realizacji ww. uprawnień.

Przepisy projektowanego rozporządzenia w rozdziale 2 i 4, regulują materię objętą delegacją ustawową w sposób przyjęty w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie sposobu postępowania przy wykonywaniu niektórych uprawnień policjantów (Dz.U. Nr 141 poz. 1186) wydanym na podstawie upoważnienia ustawowego odpowiadającego delegacji zawartej w art. 11 ust. 2 ustawy o Straży Granicznej.

Projektowane rozporządzenie w rozdziale 5, zgodnie z upoważnieniem ustawowym zawartym w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej reguluje sposób doprowadzania osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej.

W rozdziale 2 projektu określone zostały zasady i sposób legitymowania osób.

Projektowany przepis § 2 określa obowiązki funkcjonariusza Straży Granicznej przed przystąpieniem do czynności legitymowania. Przepis § 2 ust. 2 określa zasady legitymowania osób przez funkcjonariusza nieumundurowanego.

Przepis § 3 nakłada na funkcjonariusza wykonującego czynności służbowe o których mowa w § 1 projektu, obowiązek podjęcia czynności ochronnych, jeżeli ujawnione przedmioty stwarzają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia ludzkiego lub mienia.

Przepis § 4 wskazuje w jaki sposób funkcjonariusz przeprowadzający czynność legitymowania weryfikuje tożsamość osoby legitymowanej.

W § 5 dopuszczono jednokrotne wykonanie czynności, o których mowa w § 2 ust. 1 i 3, w przypadku następującego bezpośrednio po sobie legitymowania z tej samej przyczyny kolejnych osób znajdujących się w pobliżu. Przepis ten ma na celu uniknięcia zbędnego wydłużenia czynności legitymowania. Ponieważ nie znajduje uzasadnienia ograniczenie zastosowania niniejszego przepisu tylko do funkcjonariuszy umundurowanych, jego zakresem objęto wszystkich funkcjonariuszy.

Kierując się zasadą racjonalności postępowania funkcjonariusza, w § 6 dopuszczono odstępianie od legitymowania osoby, pomimo istnienia formalnej przesłanki.

W § 7 określono jakie czynności ochronne może podjąć funkcjonariusz, podczas legitymowania osoby znajdującej się w pojeździe, aby zminimalizować ryzyko ewentualnego zagrożenia.

W § 8 określono sposób dokumentowania czynności legitymowania oraz wskazano jakie dane osoby legitymowanej należy udokumentować. Ze względu na postępujący rozwój techniczny w projekcie przepisu dopuszczono dokumentowanie czynności na odpowiednim nośniku technicznym.

W rozdziale 3 projektu określone zostały zasady identyfikacji osób o nieustalonej tożsamości. W projekcie rozporządzenia przewidziano jako podstawową formę pobranie odcisków linii papilarnych w celu identyfikacji osób o nieustalonej tożsamości, bowiem ustawa nie przewiduje możliwości gromadzenia przez Straż Graniczną informacji dotyczących kodu genetycznego. Ze względu na okoliczność określenia zasad pobierania i gromadzenia przez Straż Graniczną odcisków linii papilarnych w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 3 października 2005 r. w sprawie gromadzenia przez Straż Graniczną odcisków linii papilarnych, zdjęć oraz danych osobowych, ich przechowywania, wykorzystywania i przekazywania innym organom w tym zakresie zastosowano stosowne odesłanie. Ponadto w rozdziale tym zawarta jest regulacja dotycząca ustalania tożsamości przy wykorzystaniu innych metod, w szczególności poprzez wykorzystanie w tym celu zdjęć i opisów wizerunku.

W rozdziale 4 projektu określono sposób postępowania podczas zatrzymywania osób.

W § 12 w ust. 1 określona została, co do zasady, kolejność czynności wykonywanych przez funkcjonariusza Straży Granicznej w przypadku zatrzymywania osoby.

Przepis § 12 ust. 2 wprowadza zmianę zalecaną w ust. 1 kolejności czynności funkcjonariusza Straży Granicznej w przypadku zatrzymywania osoby, co do której z posiadanych informacji lub okoliczności faktycznych wynika, że może posiadać broń palną lub inne niebezpieczne przedmioty, mogące służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo przedmioty mogące stanowić dowody w postępowaniu lub podlegające przepadkowi. Należy zwrócić uwagę, iż w tym przypadku funkcjonariusz Straży Granicznej zatrzymanie poprzedza okrzykiem „Straż Graniczna”, a następnie sprawdza, czy osoba zatrzymana posiada przy sobie broń lub inne niebezpieczne przedmioty i ewentualnie je odbiera. Dopiero w dalszej kolejności informuje osobę zatrzymaną o zatrzymaniu, uprzedza o obowiązku podporządkowania się wydanym poleceniom, a także o możliwości użycia środków przymusu bezpośredniego lub broni w przypadku niepodporządkowania się wydanym poleceniom.

Przepis § 13 odwołuje się do rozporządzenia w sprawie trybu badań lekarskich osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej.

W § 14 określone zostały uprawnienia gwarancyjne przysługujące osobie zatrzymanej. Przede wszystkim osobę zatrzymaną należy pouczyć o prawie złożenia zażalenia na zatrzymanie, żądania powiadomienia o zatrzymaniu osób wskazanych w ust. 1 pkt b oraz prawie nawiązania kontaktu z adwokatem lub radcą prawnym w przypadku zatrzymania sprawcy (także bezpośredniej z nim rozmowy w obecności funkcjonariusza SG) oraz z właściwym urzędem konsularnym lub przedstawicielstwem dyplomatycznym, jeżeli osoba zatrzymana jest cudzoziemcem. W dalszej kolejności przepis określa obowiązki związane ze sporządzeniem protokołu zatrzymania osoby oraz poinformowania o zatrzymaniu prokuratora oraz dowódcy jednostki wojskowej, jeżeli osoba zatrzymana jest żołnierzem.

Przepis § 14 ust. 2 stanowi wyjątek od zasady niezwłocznego informowania osoby zatrzymanej o przysługujących jej uprawnieniach w stosunku do osób mających zakłóconą świadomość.

W § 15 ustanowiony został nakaz niezwłocznego przekazanie właściwemu sądowi kopii protokołu zatrzymania osoby wraz z materiałami uzasadniającymi zatrzymanie w przypadku złożenia przez osobę zatrzymaną zażalenia.

W § 16 wskazano od kiedy należy liczyć czas zatrzymania, ogólne warunki jakim powinny odpowiadać pomieszczenia dla osób zatrzymanych oraz ustanowiono obowiązek ewidencji osób zatrzymanych.

W § 17 określono przypadki, w których obligatoryjnie należy zatrzymanego zwolnić.

Termin wejścia w życie projektowanego rozporządzenia został skorelowany z datą utraty mocy przepisów regulujących dotychczas zagadnienia stanowiące materię

projektowanego aktu. Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zmianie ustawy o Straży Granicznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 82, poz. 558) dotychczasowe przepisy ustawy, odsyłające w przedmiotowej materii do przepisów regulujących wykonywanie uprawnień policjantów, zachowują moc do dnia wydania stosownych przepisów regulujących uprawnienia funkcjonariuszy Straży Granicznej, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy. Wyznaczony przez ustawę termin upływa z dniem 11 grudnia 2007 r., a zatem celem zapewnienia, aby nowe przepisy uzyskały moc obowiązującą w chwili utraty mocy uregulowań dotychczasowych, termin wejścia w życie ustalono w dacie 12 grudnia 2007 r. Jakkolwiek wspomniana nowelizacja ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej przesądziła o rezygnacji z uregulowania sposobu wykonywania uprawnień funkcjonariuszy Straży Granicznej przez odesłanie do przepisów regulujących analogiczne uprawnienia policjantów, to jednak proponowane obecnie rozwiązania nie odbiegają w znacznej mierze od uregulowań dotychczasowych, a zastosowane modyfikacje polegają wyłącznie na dostosowaniu dotychczasowych rozwiązań do specyficznych uwarunkowań strukturalnych i zadaniowych Straży Granicznej – bez zmian w obrębie reguł postępowania przez funkcjonariuszy przy wykonywaniu uprawnień w toku czynności służbowych podejmowanych w stosunku do osób fizycznych i innych podmiotów. Tym samym uzasadnione jest przyjęcie, iż ustalony termin wejścia projektowanego aktu w życie – nawet jeżeli spowoduje pominięcie standardowego, czternastodniowego terminu *vacatio legis* – nie pociągnie za sobą negatywnych skutków w odbiorze norm przez adresatów i nie naruszy zasady demokratycznego państwa prawnego.

Ocena skutków projektowanej regulacji:

1) Podmioty na które oddziałuje rozporządzenie:

Rozporządzenie obejmuje swoim zakresem funkcjonariuszy Straży Granicznej oraz odnosi się do osób, wobec których funkcjonariusze wykonują uprawnienia określone w art. 11 ust. 1 pkt 4-5a;

2) Obowiązek przeprowadzenia konsultacji:

Projekt rozporządzenia był konsultowany ze Związkiem Zawodowym Funkcjonariuszy Straży Granicznej. Związek zawodowy nie zgłosił uwag.

Tekst projektu rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Kancelarii Prezesa Rady Ministrów;

3) Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje wzrostu wydatków w budżecie państwa i budżetach jednostek samorządu terytorialnego;

4) Projektowana regulacja nie będzie miała wpływ na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki, przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny;

5) Zakres projektowanych regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.